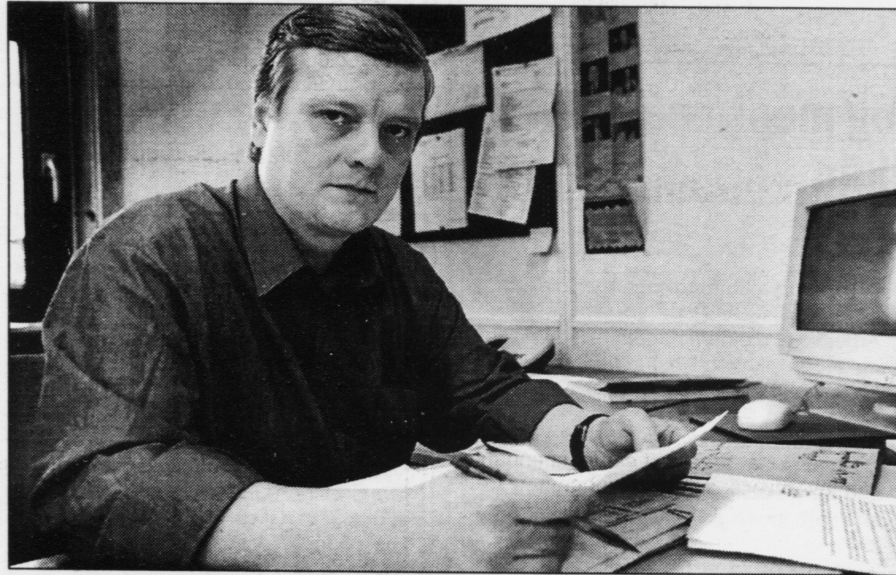

Jóan H.S. Samuelsen, settur almannastjóri:

Játtanin eigur at fylgja lóggávuni

– Lappaloysnir verða alt ov ofta nýttar, fyri at loysa trupulleikar í almanna-verkinum, men nú nýðast politikararnir at taka stöðu til, hvat samfelagið skal bjóða teimum, sum koma undir forsorgarlógina, sigur almannastjórinn

DAGNY JOENSEN
JENS KR. VANG

Starvsfólkini á Almanna-stovuni sita ikki uppá stás um dagarnar. Tað er staðfest í seinastuni, tá neyðugt var at lata forsorgardeildina aftur, fyri at geva starvsfólkunum møguleika at arbeiða tær stóru rúgvurnar undan av málum, sum bert hava biðað eftir at vera avgreidd.

Tað kann Jóan H. Svabo Samuelsen, settur stjóri á Almanna-stovuni prógva. Almanna-stjórinn sigur um stóra arbeiðsstryði á stovninum í seinastuni kom av, at at ein kunngerð varð sett í gildi, sum sigur, at arbeiðsleysu skulu hava tørvsveiting istaðin fyri trongdarveiting, sum tey finga áður.

Henda umlegging krevur, at fleiri 100 mál skulu kannast og umrokast av nýggjum. Tað er orsökini til stóra arbeiðsstryði í seinastuni, sum nú er um at verða liðugt.

Politiskur spurningur
Langsíktaða trupulleikin á Almanna-stovuni er ikki loystur við hesum. Her mugu politikararnir taka samanum fyri at fáa arbeiðs-viður kiftini í rættlag.

Hann vísir á, at um starvsfólkini ikki tóku sína upp-gávu í djúpastá álvara, vóru tey bara farin heim eftir lok-

na arbeiðsliði, og sagt sum so: »So langt rakk eg í dag. Meira kann eg ikki gera, tí nú er arbeiðsdagurin liðugur«. Tað gera tey bara ikki, men nýta tíð og orku langt út yvir vanligan arbeiðsdag, fyri at nýta ein part av tí tørv sum er mest átrokandi.

– Starvsfólkini hava við kreppurakt fólk at gera. Tað er ikki ein sølvvora, har tú, tá dagurin er liðugur, kann gera úrlitið upp, eins og í øðrum tænastryitøkum, sigur Jóan H. S. Samuelsen.

Lóggávan og játtanin

– Hvussu ber tað til, at starvsfólkini her gera ein vørr av og á. So verður eitt ella tvey fólk sett afturat, og so hoyrist ikki meir frá Almanna-stovuni, til starvsfólkini aftur gera vart við seg?

– At slíkar ósemjur koma, hevur fyri sovið einki við veruligum trupulleikarnar á Almanna-stovuni at gera. Meira áhugavert er, at hetta eru afturvendandi trupulleikar, sigur almannastjórinn.

– Tað sigur mær so mikið, at grundleggjandi trupulleikin á forsorgardeildini ongantíð er loystur - nevniliga, at játtanin ikki fylgir lóggávuni.

Almanna-stjórinn grundar síni sjónarmið við at siga, at høvudsývirkiftin í hansara verð er, at játtanin skal fylgja lóggávuni. Tað er

hetta, sum politikararnir mugu taka stöðu til, men sum teir ongantíð hava gjørt.

Sosiala arbeiðið

– Høvuðsuppgávan í øllum sosialum arbeiði er at politikarnir gera av, hvussu arbeiðið skal skipast.

– Her tosa vit um forsorgarlógina, sum hevur nógvar og góðar ætlanir innan øll øki í sær, harav peningaligu veitingarnar er minsti parturin. Høvuðsmálið er, at vit hava fingið part av fólkunum, sum vegna sjúku ella øðrum orsökum, eru komin undir forsorgina, og sum hava brúk fyri hjálpi.

– Uppgávan er at fáa hesi fólkini út í »vanliga« lívið afturat. Tað er so lætt at siga, at nú gera vit eitt, fyri síðani at fara til næsta punkt á skránni, men so er ikki altíð hjá okkum, sigur almannastjórinn.

Tað eru so nógvar sosialir trupulleikar sum gera seg galdandi, og sum starvsfólkini prioritera ógvuliga høgt at loysa á besta hátt fyri tann einstaka.

Lappaloysnir

– Er trupulleikin ikki eisini, at politikararnir prioritera sosialmál lægst?

– Tað er av tí at vit ofta brúka lappaloysnir, men nú mugu politikararnir gera av, hvat samfelagið skal bjóða

teimum, sum koma undir forsorgarlógina.

– Í hesi avgerð liggur størsti parturin av sosialpolitika arbeiði okkara, tí forsorgarikið er nógva tað størsta her á landi, sigur Jóan H. S. Samuelsen.

Tað sum orkymilar er, at játtanin ikki fylgir lóggávuni, og tí fáa starvsfólkini ikki arbeiði, eftir tí sum lógin ásetur. Tað, at geva fólk veitingar, loysir einki mál, heldur almannastjórinn.

Nógvar, góðar ætlanir

– Um lóggávan skal fylgja játtanini, skulu politikararnir siga, hvat skal vera undir forsorgini og ikki. Um neyðugt mugu partar takast aftur lógini, sigur Jóan H. S. Samuelsen.

– Ikki tí, nógvar og góðar hugsjónir eru í forsorgarlógini. Tað bætir ikki um hjá nokrum, um vit ikki fáa umstíð hana, og so verður arbeiðið til fánýt.

Tilboðini í samfelagnum eru ikki so nógv, at endamálið við ætlanunum í lógini kunnu náast. Eitt nú er ongín fíðarpolitikkur, einki skipað arbeiðið fyri teimum, sum ikki eru tøk á arbeiðsmarknaðinum, men sum kortini hava brúk at arbeiða partið, o.s.fr.

Politikararnir mugu gera upp við seg sjálvar, hvat skal gerast, ella smíða lógirnar eftir teimum játtan-

um, sum teir áseta á figgarlógini.

Tað er hetta sum leiðslan á Almanna-stovuni biðar eftir. Tey skulu umsita lógina, og vilja gera arbeiðið til litar.

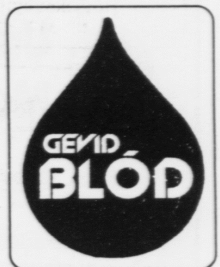
– Faa vit ikki pening sambært ætlanin í forsorgarlógini, koma trupulleikarnar aftur. Tað er hent áður, tað hendi aftur herfyri, og fer at henda aftur seinni, um vit ikki taka avleiðingarnar av hesum, sigur Jóan H. S. Samuelsen.

Afturvendandi trupulleiki

Almanna-stjórinn heldur, at hendingarnar herfyri, tá forsorgardeildin nýðdist at lata aftur fyri at fáa arbeiðsfríð, er hóskandi høvi at viðgera forsorgarlógina. Neyðugt er at fara undir politiskt kjak, um hvussu forsorgarlógin skal myndast fram eftir, hvørji rættindi og møguleikar lógin skal innihalda, og hvørji tilboð skulu veitast teimum, sum koma undir forsorgarlógina.

Ein arbeiðsbólkur er settur at gera nýggja forsorgarlóg. Almanna-stjórinn er formaður í arbeiðsbólkinum, sum almanna- og heilsustýrið hevur sett í verk.

Jóan H. Svabo Samuelsen, almannastjóri: – Forsorgarlógin hevur nógvar og góðar ætlanir innan øll øki í sær, harav peningaligu veitingarnar er minsti parturin. Høvuðsmálið er at hjálpa teimum, sum vegna sjúku ella av øðrum orsökum eru komin undir forsorgarlógina

Kunningarskriv til allar pensjonistar

Tá pensjonistur fær pensjón fyrstu ferð, kannar Almanna-stovan altíð inntøku- og ognarviðurskiptini. Síðani verða øll mál kannað hvørt ár viðvíkjandi broytingum í vanligastu inntøkunum; men við skipanini higartil, og skrástýringunum á Toll og Skatt, bar ikki til at dagføra millum annað ognarupplýsingarnar.

Á vári 1999 leggur Almanna-stovan um til heilt nýggja, framkomna telduskipan, ið kann tryggja at inntøku- og ognarupplýsingarnar altíð eru rættir, soleiðis sum teir eru skrásettir hjá Toll og Skatt. Sum ein fyrreríking til hesa umlegging, tekur pensjónsdeildin nú eitt ódnartak fyri at tryggja at upplýsingarnar, sum verða lagdir inn í nýggju skipanini, eru rættir.

Hjá øllum pensjonistum sum fáa pensjónina á konto í peningastovni ella á girokonto (tvs. 3959 pensjonistar) skriver Almanna-stovan á kontoavritið, sum fólk fáa nú tann 28.05.98, hvørjum inntøku (herundir rentuinntøku) pensjónin er roknað eftir.

Tey sum fáa pensjónina við postávising (tvs. 4144 pensjonistar) fáa hesar upplýsingar seinni. Øll tey, sum halda upplýsingarnar á konto-

avritinum vera skeivar, skulu sambært pensjónslógnum boða Almanna-stovuni frá, bæði um tað sum stendur á er ov nógv ella ov lítið.

Umráðandi er at skriva til Almanna-stovuna um hetta, tí pensjónsdeildin er ikki mánnað til at taka móti telefonboðum frá fleiri túsund fólki.

Almanna-stovan fer beinanvegin at rætta upplýsingarnar; men av tí at talan er um so nógv mál, verður hetta at taka heilt langa tíð - vónandi er tað mesta tó avgreitt um ársskiptið.

Víðhvert verður neyðugt at spyrja pensjonistarnar afturum aftur eftir nærri upplýsingum, men sum oftast verður Almanna-stovan sjálvst at fáa sær neyðugu upplýsingarnar frá Toll- og Skattastovuni.

Sum kunnugt fáa pensjonistar nú úttan umsókn stuðul til allan læknafyriskipaðan heilivág, soleiðis at tey - alt eftir inntøku - ongantíð koma at gjalda meira enn ávíkavist 200, 400 ella 600 krónur um ársfjórðingin fyri heilivág. Á kontoavritinum verður um eisini sagt frá, hvat egingjaldið hjá pensjonistinum er.